

Eidsvoll kommune
– Trivsel og vekst i grunnlovsbygda

Kommunedelplan for naturmangfold 2022- 2033

Planprogram

Fastsatt av formannskapet xx.xx.xxxx

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Mål og hensikt med naturmangfoldplanen	3
3. Bakgrunn for planarbeidet	3
4. Gjennomføring.....	4
5. Kunnskapsgrunnlaget i Eidsvoll	7
6. Økonomi	8

1. Innledning

Naturen er selve livsgrunnlaget vårt. Mangfoldet av arter og naturtyper gir oss tilgang på alt fra mat og medisiner til byggematerialer og gode opplevelser. Pollinering, flomdemping og CO₂-opptak er eksempler på spennvidden i tjenester som naturen leverer. Mange norske næringer er avhengige av naturens ressurser. Naturen er dessuten opphavet til norske friluftslivstradisjoner og ulike aktiviteter basert på friluftsliv, for eksempel reiseliv (*Stortingsmelding 14 (2015 – 2016) Natur for livet*).

En kommunedelplan for naturmangfold skal være et retningsgivende styringsverktøy for kommunen i arbeidet med naturmangfold. Gjennom prosessen ønsker en å få opp en god oversikt over verdifulle naturområder og arter i kommunen, og gjøre naturinformasjonen mer tilgjengelig. Dette vil styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen og skape forutsigbarhet for forvaltningen, eiere og utbyggere. Videre vil planen synliggjøre naturmangfoldet som ressurs for kommunen og styrke motivasjonen for å ta vare på naturverdiene som finnes her.

2. Mål og hensikt med naturmangfoldplanen

Hovedmålet med planen er å sette naturmangfoldet på den lokalpolitiske dagsorden og at den skal bli et retningsgivende styringsverktøy for kommunen i spørsmål knyttet til naturmangfold. En ønsker videre å etablere en større grad av lokal forankring og medvirkning i utvelgelsen av viktige naturområder i kommunen.

Den største trusselen mot naturmangfoldet i verden er nedbygging av arealer. Det er derfor helt avgjørende at kommunene har oversikt over naturtyper, arter og deres leveområder lokalt for å sikre at nye utbygginger ikke ødelegger viktige naturverdier

En kommunedelplan vil ha som hensikt å:

- Gi en god oversikt over verdifulle naturområder og arter i kommunen samt gjøre denne naturinformasjonen tilgjengelig.
- Bedre beslutningsgrunnlaget når ulike interesser skal avveies i arealforvaltningen, og skape større forutsigbarhet for næringsliv, utbyggingsinteresser og innbyggere.
- Bidra til å løfte naturforvaltningen i Eidsvoll kommune og at det blir lettere å prioritere ivaretagelse av verdifull natur.
- Synliggjøre hvordan og hvorfor naturmangfoldet skal vektlegges og vurderes når beslutninger skal fattes, noe som vil bidra til aksept for avgjørelser.

3. Bakgrunn for planarbeidet

Utarbeidelse av kommunedelplan for naturmangfold ble vedtatt av Eidsvoll kommunestyre under budsjettbehandlingen i desember 2019 (sak 95/19). Vedtaket påpeker at en naturmangfoldplan er en måte å styrke kunnskapsgrunnlaget for administrative og politiske beslutninger, og at arbeidet skal bygge på pilotprosjektet finansiert av Miljødirektoratet.

Utdyping av de nasjonale føringene i Stortingsmelding 14 (2015 – 2016) Natur for livet:

- Arealendringer er den viktigste påvirkningsfaktoren for naturmangfoldet i Norge i dag. Det er derfor en særskilt utfordring å sikre helhetlig planlegging der naturmangfoldet ses i sammenheng for større områder og flere tiltak.
- Identifisering av viktige naturområder og sammenhengen mellom de ulike arealene er en kompleks oppgave som fordrer en helhetlig analyse. Slike analyser er krevende å gjennomføre som en integrert del av kommuneplanprosesser, noe som medfører at temaet naturmangfold i varierende grad blir ivaretatt.
- Overordnede avklaringer vedrørende areal- og samfunnsutvikling der hensynet til naturmangfoldet er vurdert og innarbeidet skaper raskere og mer forutsigbare detaljplanprosesser.
- Det bør legges bedre til rette for at kommunen på et tidlig stadium i forberedelsene til kommuneplanarbeidet tilegner seg oversikt over naturmangfoldet i kommunen og identifiserer hvilken natur kommunen særskilt vil ivareta.
- Regjeringen oppfordrer kommunene til å utarbeide kommunedelplaner for naturmangfold fordi:
 - Naturverdier blir identifisert og tatt hensyn til, noe som vil bidra til grundigere interesseavveininger.
 - Det åpner for bred deltagelse og politiske diskusjoner om prioriteringer.
 - Planen vil gi føringer for hvordan hensynet til naturmangfold skal ivaretas i kommuneplanenes arealdel.
 - Dette skaper tidlig dialog med regionale myndigheter.

4. Gjennomføring

4.1 Eidsvoll kommunes tilnærming til prosjektet

Eidsvoll kommunes visjon er «*Trivsel og vekst i grunnlovsbygda*». For å realisere denne sier kommuneplanens samfunnsdel blant annet at «*Eidsvoll kommune skal bevare og utvikle sitt grønne preg og sine natur-, kultur og miljøkvaliteter*». I forslaget til ny samfunnsdel er det sagt at FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for kommunens arbeid. Mangfoldet av arter og naturtyper gir gode opplevelser, og skal kommunen oppfylle sine ambisjoner om å bevare og utvikle sitt grønne preg, må det i alle planprosesser gjøre gode avveininger så naturmangfoldet blir ivaretatt.

Kommunen har med sin nærhet til Gardermoen og Oslo, gode kollektivdekning, E6, samt store og varierte naturområder, attraktive boområder og framtidrettet næringsliv. Kommunen er i vekst, og det er stort press på arealer til utbygging. Eidsvoll har et rikt naturmangfold og skal vi kunne ta vare på naturmangfoldet vårt, bør kommunedelplanen ha størst fokus på områdene der utbyggingspresset er størst og det er størst behov for avklaringer i forhold til naturmangfoldet – i praksis de lavereliggende områdene av kommunen og områdene knyttet til kulturlandskapet.

Det vil imidlertid også være behov for å gjøre noen vurderinger knyttet til naturmangfoldet i ås- og skogsområdene, så hele kommunen vil inngå i kommunedelplanen.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet for kommunen er relativt godt. Det er gjennomført flere arts- og naturtypekartlegginger i kommunen. Selv om kunnskapsgrunnlaget regnes som godt, må en likevel regne med at det er hull i kunnskapsgrunnlaget og disse bør avdekkes gjennom prosessen. Særlig bør en gjøre en vurdering av - og få opp kunnskapen om - lokalt viktige områder, og gjøre en systematisk gjennomgang av disse, der en ser på hvilke forekomster en ut fra et lokalt perspektiv ønsker å ta vare på. De lokalt viktige områdene skal være et supplement til nasjonalt og regionalt viktige naturområder/forekomster.

Videre bør man gjennom prosessen se på tilgjengeligheten til kunnskapen man har og hvordan denne kan bedres. Det bør derfor samles eksisterende kartleggingsinformasjon av nasjonal, regional og lokal betydning og bedre tilgjengeligheten til denne kunnskapen. Det bør derfor være en målsetting i prosjektet å få utarbeidet gode kart.

Administrasjonen anbefaler at det utarbeides en overordnet tematisk kommunedelplan med målsetninger, strategier og handlingsplan for naturmangfold med gode kart slik at kunnskap om naturmangfoldet blir tilgjengeliggjort. Dette vil videre danne grunnlag for kommuneplanens arealdel der mål og strategier for naturmangfoldet kan innarbeides.

Oppsummert:

1. Kommunedelplanen skal utarbeides som en overordnet temaplan, med mål, strategier og handlingsplan etter plan- og bygningsloven prosesskrav til en kommunedelplan. Varsel om oppstart av arbeidet med kommunedelplanen for naturmangfold gjøres samtidig med at planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn
2. Hele kommunen inngår med hovedfokus på områdene under marin grense.
3. Eventuelle hull i kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet bør avdekkes.
4. Det utarbeides gode kart slik at kunnskap om naturmangfoldet blir tilgjengeliggjort.
5. Overordnede føringer og strategier for ivaretagelse av naturmangfoldet i kommunen skal danne grunnlaget for ivaretagelse av naturmangfoldet gjennom kommuneplanens arealdel.

4.2 Prosjektorganisering

Kommunens administrasjon:

Prosjektansvar: Kommunal forvaltning

Har det overordnede ansvar i forhold til prosess. Skal påse at oppdraget får fremdrift og delta inn i prosjektet i prinsipielle spørsmål. Påse rapportering til utvalget for næring, plan og miljø samt ledergruppen i kommunen.

Prosjektleder: Kommunal forvaltning/ klima og miljø

Har den daglige oppfølgingen av prosjektet. Gjennomføre møter med de ulike gruppene i prosjektet og fremme saker til politisk behandling. Hovedansvaret for skriveprosessen i prosjektet.

Prosjektgruppe: Representanter fra kommunal forvaltning (virksomhetsleder, skogbruk, jordbruk, geodata, plan, klima og miljø).

Prosjektgruppa skal sikre planlegging, koordinering, organisering, involvering og gjennomføring i tråd med planprogrammet. De skal videre sikre at tverrfaglig spørsmål og oppgaver blir ivaretatt, og sikre utarbeidelse av mål, strategier og handlingsplan, samt sikre at arbeidet med naturmangfoldet blir tilgjengeliggjort også i form av gode kart.

Lokal medvirkning

Kommunen ønsker å invitere til lokal deltagelse gjennom arbeidsmøter. I tillegg er det viktig å få faglige innspill fra faginstitusjoner. Hensikten med arbeidsmøtene blir å samle kunnskap om lokalt viktige naturområder som ikke er fanget opp gjennom kommunens tidligere kartlegginger.

I vurderingen av naturmangfold som er avhengig av kommuneoverskridende areal vil kommunen invitere til interkommunalt samarbeid gjennom Klima- og miljøforumet på Øvre Romerike (KM). KM er et nyopprettet kommunalt administrativt miljø- og naturfaglig forum for de seks kommunene på Øvre Romerike. Forumet vil med sin fagekspertise innen kommunal naturforvaltning ha en rådgivende funksjon, særlig i vurderingen av naturmangfold som er avhengig av kommuneoverskridende areal, f.eks. hjortevilt. Forumet vil også bli viktig i vurderingen av å få kontroll på spredning av svartelistede arter da disse artene spres lett over kommunegrensene.

Arbeidsmøter vil etter invitasjon bli avholdt med:

- Grunneiere og grunneierorganisasjoner.
- Natur- og friluftsansjoner
- Faginstitusjoner
- Klima- og miljøforumet på Øvre Romerike

Kommunen vil avholde ett åpent folkemøte (innspillsmøte) i perioden planforslaget er på offentlig høring.

4.3 Tidsplan

Oppgave	2020			2021				2022
	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal
Varsel om oppstart.								
Utleggelse av planprogram til offentlig ettersyn								
Fastsetting av planprogram								
Utarbeide planforslag								
Offentlig ettersyn av planforslaget								
Folkemøte								
Politisk sluttbehandling								

5. Kunnskapsgrunnlaget i Eidsvoll

Det er gjennomført flere kartlegginger av naturmangfoldet i kommunen over flere år. Kunnskapsgrunnlaget regnes som godt, og det ansees ikke å være behov for ytterligere store kartlegginger for å gjennomføre planarbeidet. Det vil likevel være behov for å samle kunnskap om lokalt viktige naturområder som ikke er fanget opp gjennom kommunens tidligere kartlegginger. Der det er særlig behov vil det kunne utføres kartlegging innenfor prosjektets budsjett.

Noen gjennomførte naturkartlegginger :

- Kartlegging av vilt og naturtyper, publisert 2004
- Ulike verneplankartlegginger, bl.a. edellauskog, myr og barskog
- En rekke skogkartlegginger på 80- og 90- tallet
- Ulike kulturlandskapskartlegginger, bl.a. knyttet til utbyggingsprosjekter
- Kartlegginger knyttet til utbygging av E6 og jernbanen
- MiS-registreringer (miljøregistrering i skog) 2014-2015
- Ulike vassdragskartlegginger (bl.a. ulike kartlegginger gjennom vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma)
- Vilt- og fiskeundersøkelser
- Øvrige kjente artskartlegginger:
 - ✓ Humler, salamanderdammer, enkelte rødlista og trivielle arter
 - ✓ Særlige sårbare arter (unntatt offentlighet)
 - ✓ Ulike kartlegginger knyttet til reguleringsplaner (ikke samlet)

6. Økonomi

Kommunestyret har bevilget inntil 300 000 kroner til prosjektet fordelt over to år. Det vil også bli søkt om ekstern finansiering fra Miljødirektoratet.